

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning nr. 136/66/EØF om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer«⁽¹⁾

(98/C 235/18)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 6. april 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Leopoldo Quevedo Rojo til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 28. maj 1998, med 67 stemmer for, 11 imod og 8 hverken for eller imod, følgende udtalelse:

1. Indledning

1.0. Forslaget til ændring af forordningerne for de fælles markedsordninger er et led i den reform af den fælles landbrugspolitik, der er omtalt i Agenda 2000. Inden for markedsordningerne går de fleste af EUGFL's udgifter til støtte til de tre store produktgrupper (KOP, mælk og oksekød), der typisk produceres i Nord- og Mellemeuropa. Disse tre grupper tegner sig for to tredjedele af EUGFL's samlede udgifter og er steget fra 63,7 % i 1986 til 67,2 % i 1996. Det er især inden for disse produktgrupper, at der gennem hele den fælles landbrugspolitik eksistens har været en overskudsproduktion. Til sammenligning lægger de tre vigtigste middelhavsprodukter (vin, olivenolie og tobak) beslag på knap 10 % af EUGFL's samlede udgifter, og i referenceperioden er denne andel faldet fra 13 % i 1986 til 9,8 % i 1996.

1.0.1. I de fælles markedsordninger for middelhavsprodukter bør der tages højde for, at disse produkter har en større beskæftigelseseffekt end de produkter, der dominerer i Nord- og Mellemeuropa. Det skal understreges, at der ved ændringen af de fælles markedsordninger for middelhavsprodukter er fulgt hasteprocedurer, som virker diskriminerende i forhold til de procedurer, som er fulgt ved ændringerne af de fælles markedsordninger for KOP, mælk og oksekød. Forskelsbehandlingen består i, at den traditionelle høring af de berørte erhvervs- og interesseorganisationer ikke har fundet sted, og at beslutningerne er blevet truffet igennem.

1.1. Kommissionens forslag

1.1.1. En reform i to etaper, hvor første fase (overgangsperioden) dækker produktionsårene 1998/1999-2000/2001 og afløses af anden fase den 1. november 2001.

1.1.1.1. Første fase:

— Forhøjelse af den maksimale garantimængde fra 1 350 000 t til 1 562 000 t.

— Opdeling af den maksimale garantimængde i nationale maksimale garantimængder med følgende fordeling på de enkelte lande:

Spanien	625 210 t	(40,0160 %)
Frankrig	3 065 t	(0,1962 %)
Grækenland	389 038 t	(24,9000 %)
Italien	501 175 t	(32,0770 %)
Portugal	43 915 t	(2,8107 %)

— Afskaffelse af forbrugsstøtten.

— Afskaffelse af støtteordningen for små producenter.

— Afskaffelse af offentlig intervention, som erstattes med en ordning med privat oplagring.

— Fastsættelse af 1. maj 1998 som sidste frist for etablering af nye støtteberettigede olivenlunde, selv om der undtagelsesvis kan ses bort fra denne frist, når det drejer sig om olivenlunde, der er omfattet af Kommissionens programmer for fornyelse af olivenlundene.

1.1.1.2. Anden fase:

— Indsamling af pålidelige data om areal, antal træer og udbytter med henblik på udformning af reformens anden fase.

— Erklæret behov for foranstaltninger til forbedring af kvalitet samt forbrugsfremme uden nogen form for konkretisering eller budgettering.

— Stadig ingen forslag om at forbyde blandinger.

— Ophævelse — med virkning fra den 1. november 2001 — af bestemmelserne vedrørende støtte og markedsreguleringsmekanismer i Rådets forordning nr. 136/66/EØF om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer.

2. Generelle bemærkninger

2.1. En reform i to etaper

2.1.1. Første etape er en regulær reform, som ikke nødvendigvis kommer til at gå i samme retning som anden etape. Baggrunden for denne strategi er, at man

⁽¹⁾ EFT C 136 af 1.5.1998, s. 20.

ikke råder over pålidelige data til udformning af den egentlige reform før den 1. november 2001. Derfor tyr man til et hasteindgreb uden at kende konsekvenserne, hvilket er i klar modstrid med konklusion nr. 1 i ØSU's udtalelse (CES 600/97) ⁽¹⁾ og Parlamentets beslutning.

2.1.2. Grunden til dette hastværk synes at være frygten for strukturelle overskud. Sådanne overskud opstod dog ikke en gang i produktionsåret 1996/1997, hvor verdensproduktionen var rekordstor.

2.1.3. Risikoen for produktionsoverskud begrænses desuden til de nuværende olivenlunde og eventuelle nytplantninger, idet der indføres en stabilisator med bestemmelsen om, at kun olivenlunde, der eksisterede den 1. maj 1998, er støtteberettigede.

2.1.4. En anden grund til en hastegennemførelse af reformen kan være, at man derigennem forsøger at sikre nogle enkelte producentlandes kvoter. Da investerings- og innovationsindsatsen i olivensektoren varierer fra land til land afhængigt af markedssituationen og dynamikken i den fælles markedsordning.

2.1.5. Kort sagt er der ingen gyldig grund til at gennemføre reformens første etape — som misvisende kaldes en overgangsfase — så længe man ikke råder over pålidelige data via fortegnelsen over olivendyrkningsarealer, hvilket Kommissionen selv og Revisionsretten har påpeget.

2.1.6. Måske viser de data, der fremskaffes gennem ovennævnte fortegnelse, at reformens anden fase bør indeholde andre kriterier og mekanismer. En sådan situation ville være skadelig og forstyrrende for sektoren.

2.2. *En utilstrækkelig maksimal garantimængde og en forfejlet og diskriminatorisk opdeling i nationale garantimængder*

2.2.1. Den maksimale garantimængde forhøjes til 1 562 400 t, hvilket er mindre end EU's forbrug i 1996/1997 (1 657 000 t ifølge Europa-Parlamentets betænkning) og mindre end det forventede forbrug i de kommende år som følge af de faldende markedspriser.

2.2.2. Den periode, der danner grundlag for fastsættelsen af den maksimale garantimængde og de nationale garantimængder, er misvisende og diskriminatorisk.

2.2.3. Den er misvisende, fordi oliventræer har en toårig produktionscyklus. Derfor bør referenceperioden dække flere år (mindst 6 år), således at den kommer til at indeholde data fra mindst fire år, idet der ses bort fra det bedste og det dårligste høstår. På denne måde

kan man beregne gennemsnitsudbyttet for to normale produktionscykler af to års varighed.

2.2.4. Den er diskriminatorisk, fordi disse tal burde justeres hvert år i forhold til de umiddelbart foregående produktionsår og ikke ligge fast for hele den såkaldte overgangsperiode på grundlag af dataene for 1992/1993-1996/1997. De lande, som har investeret mest i fornyelse af olivenlundene og teknologisk innovation efter bestemmelserne i den gældende fælles markedsordning, ville blive stillet dårligere, netop fordi de har satset på kvalitet, fornyelse og innovation.

2.3. *Et overilet og ufærdigt forslag*

2.3.1. Da der som før nævnt ikke foreligger pålidelige data, er overgangsfasen blevet til i et hastværk, som har medført utallige mangler.

2.3.2. Bortfaldet af støtteordningen for små producenter bør ledsages af særforanstaltninger, der kan sikre de små og mellemstore brugs fortsatte eksistens, eftersom disse brug i nogle medlemsstater beskæftiger 55 % af arbejdsstyrken i landbruget og har afgørende betydning for fastholdelsen af landbobefolkningen og beskyttelsen af miljøet.

2.3.3. Olivenlundenes forskelligartede produktivitet tages heller ikke i betragtning. Nogle olivenlunde er strukturelt set meget marginale (en produktion på under 1 000 kg/ha), mens andre har en stor produktion, der giver fortjeneste endog på grundlag af markedspriserne. Disse forskelle i produktivitet ligger ret fast. Derfor kan man ud fra de enkelte bedrifters registrerede olivendyrkningsareal og den indleverede og markedsførte produktion fra hver bedrift fastlægge et grundlag for en løbende justering af produktionsstøtten efter produktivitet. En sådan mekanisme muliggør opretholdelsen af de marginale olivenlunde og vil være et rimeligt — og på ingen måde overdrevent — incitament til fornyelse og innovation.

2.4. *Umotiveret afskaffelse af interventionsordningen*

2.4.1. Afskaffelsen af interventionsordningen kan give anledning til spekulationsaktiviteter. Den private oplagring sikrer hverken forsyningen af markedet eller producenterens indkomst. Afskaffelsen af denne ordning kan heller ikke begrundes med, at den tilskynder til større produktion, eftersom de støtteberettigede olivenlunde er blevet begrænset efter den 1. maj 1998.

2.4.2. Man glemmer åbenbart, at interventionen giver mulighed for at regulere priserne og markederne, når det viser sig nødvendigt. Dette har førhen været meget nyttigt og næsten uden omkostninger. Som bekendt kan

⁽¹⁾ EFT C 287 af 22.9.1997.

høstudbyttet fra det ene år til det andet svinge med en tredjedel af den årlige gennemsnitsproduktion, og derfor kan man ikke undvære stødpudelagre mellem høstsæsonerne.

2.5. Kontrol med svig forhindres

2.5.1. Det foreslås at afskaffe støtten til mindre producenter og forbrugsstøtten, samtidig med at medlemsstaterne skal overtage kontrollen efter fastsættelsen af nationale garantimængder. Disse tiltag er utilstrækkelige og udtryk for ansvarsforflygtigelse fra Kommissionens side.

2.5.2. Svig kan forhindres gennem effektiv kontrol med oliemøllernes produktion og markedsføringen af produktionen. ØSU foreslår, at den mængde olivenpresserester, der udgår fra oliemøllerne, sammenholdes med den mængde, der indleveres til de anlæg, hvor der udvindes olie af olivenpresserester. Den fysiske kontrol med den reelt producerede og markedsførte olie bør gå hånd i hånd med en forenkling af støtteforvaltningen. Den er gennemførlig og vil desuden muliggøre en rationalisering af produktionen og markedet. I forbindelse med kontrollen med svig ville et sådant forslag afbøde bortfaldet af støtten til mindre producenter og træde i stedet for den dobbelte kontrol, som den ligeledes ophævede forbrugsstøtte ville have muliggjort.

2.6. Fremme af forbruget og forbedring af olivenoliens kvalitet

2.6.1. Olivenolien udgør 3 % af produktionen og 3,5 % af forbruget af vegetabilisk spiseolie. Der har aldrig været nogen strukturel overskudsproduktion af olivenolie. Forbruget er minimalt i mange lande, herunder mange EU-lande.

2.6.2. Der er registreret en opsigtsvækkende stigning i forbruget i lande med en høj levestandard som følge af de kampagner, Det Internationale Olivenråd har foranstaltet.

2.6.3. I sin foregående udtalelse gik ØSU ind for EU-finansiering af salgsfremmende kampagner. ØSU påpegede også det uheldige i anvendelsen af blandinger og opfordrede til, at det i det mindste anføres på etiketten, hvis produktet er en blanding, således at forbrugerne ikke vildledes.

2.6.4. Kampagner til fremme af forbruget af kvalitetsolie kan finansieres med de midler, der frigøres ved bortfaldet af forbrugsstøtten, og de ville gøre det muligt at afsætte den gennemsnitsproduktion, som forudses for år 2005 i Det Internationale Olivenråds rapport (1 962 000 t), først og fremmest i de nordiske lande samt i USA, Japan, Canada og Australien.

2.7. Miljøbeskyttelse

2.7.1. Opretholdelse af olivenproduktionen er i dag den eneste måde, hvorpå man i mange regioner i EU kan undgå den miljøforringelse, herunder især jorderosion,

der følger med nedlæggelse af olivenlundene. Man må huske på, at olivenlundene i EU er produktionsskove, som danner overgange mellem frugtbar og golde jorder.

2.7.2. De olivenlunde, der ligger på sårbare jorder, tegner sig for en stor del af olivendyrkningsarealerne, og de kræver særlige foranstaltninger på grund af deres marginale og sårbare karakter, hvilket der ikke tages hensyn til i det foreliggende forslag.

2.7.3. En justering af støtten efter produktivitet vil gøre det muligt at yde en fast støtte til de marginale olivenlunde (pr. kg produceret og markedsført olie), som vil ligge langt over støtten til kunstvandede olivenlunde, hvis produktionsomkostninger kun kan finansieres af markedspriserne.

3. Spiseoliven

3.1. Denne sektor omtales kun i begrundelsen. Der er imidlertid et presserende behov for støtteforanstaltninger i spiseolivensektoren, hvis fortsatte eksistens er alvorligt truet. Den har desuden et stort potentiale for jobskabelse og diversificering i olivensektoren som helhed.

4. Konklusion

4.1. Europas førerposition og Agenda 2000

4.1.1. Europas førerposition inden for produktion og forbrug af olivenolie skal bevares. Derfor er det meget vigtigt, at reformforslaget bakkes op af alle producentlande.

4.1.2. Det er muligt at fremlægge et sådant reformforslag ud fra retningslinjerne i Europa-Parlamentets betænkning, som fik massiv støtte fra EU's olivensektor. Det er afgørende, at sektoren står sammen, hvis den skal bevare sin førerposition.

4.1.3. De retningslinjer, som Parlamentet har foreslået i sin betænkning, kan finansielt set gennemføres. To supplerende tiltag forekommer dog nødvendige: a) eventuel forhøjelse af finansieringsoversigten for den fælles markedsordning for olie på baggrund af den forhøjelse, der foreslås for alle sektorer i Agenda 2000; b) en justering af produktionsstøtten efter produktivitet for at sikre alle producenters indkomst og beskæftigelsen.

4.1.4. EU bør gøre en seriøs indsats for at bevare sin førerposition med hensyn til produktion, markedsføring og innovation i denne sektor. Hertil kræves: a) en kampagne til fremme af forbruget af kvalitetsolivenolie finansieret af EU og producentsammenslutningerne med det mål at øge forbruget i et omfang svarende til den forventede produktionsstigning; b) sikring af kvaliteten

gennem et forbud mod blandinger samt retsforfølgelse i tilfælde af overtrædelse for at beskytte produktets image; c) et fortløbende og specifikt F&U-program, der kan sikre EU's teknologiske førerposition.

4.1.5. Lige siden sin første meddelelse har Kommissionen opfattet olivensektoren som en potentiel fare og ikke som en levende realitet med enorme udviklingsmuligheder, der kan udnyttes gennem en passende tilskyndelse til øget forbrug af olivenolie, hvis gode egenskaber er almindeligt anerkendte. Det er en vigtig opgave for EU at sikre olivenlundenes fremtid i betragtning af deres velkendte karakteristika, hvoraf kan nævnes følgende: den vigtigste kilde til beskæftigelse i mål 1-regionerne, bæredygtig drift, hvis støtten under den fælles markedsordning afpasses efter olivenlundenes meget varierende produktivitet, den dynamiske udvikling i produktions- og forarbejdningssektoren, som i de seneste år har gennemført betydelige tekniske innovationer, ramme om en særlig livsstil og kultur, som har dybe rødder i store dele af Sydeuropa.

4.1.6. Selvom Kommissionens forslag indeholder enkelte positive elementer sammenlignet med meddelelsen fra 1997, har den stadig ingen føling med sektoren. Der hvor Kommissionen ser et problem, ser olivenproducenterne en mulighed for ekspansion, hvis man på passende vis fremmer forbruget af dette produkt, som i øvrigt vil blive billigere i takt med det større udbud. De mange fordele af social og økonomisk art samt med hensyn til beskæftigelsen, miljøet og den teknologiske førerposition m.m., som olivensektoren i dag frembyder, må ikke tabes på gulvet på grund af en perspektivløs strategi og unødigt hastværk, fordi man mangler pålidelige overslag over en produktionssektor, som ikke har nogen strukturel overskudsproduktion.

Bruxelles, den 28. maj 1998.

5. Særlige bemærkninger

5.1. Artikel 4

Den foreslåede ændring af denne artikel er efter ØSU's mening ikke acceptabel, eftersom interventionsordningen bør opretholdes i sin nuværende form, hvis sektoren skal overleve.

5.2. Artikel 5

ØSU godkender de nationale garantimængder, der er fastsat i artikel 5, forudsat at de justeres, så snart Kommissionen får reelle oplysninger om medlemsstaternes produktion, olivendyrkningsareal og antal træer. En sådan justering skal foretages omgående uden at afvente overgangsperiodens afslutning.

5.2.1. ØSU mener, at den maksimale garantimængde bør svare til summen af det samlede forbrug i EU og eksporten minus import. Hertil bør lægges en mængde, som kan sikre en udligning mellem to på hinanden følgende produktionsår. Denne mængde bør være på omkring 1 850 000 t, hvilket Europa-Parlamentet også har anbefalet.

5.3. Artikel 11

ØSU anser det for vigtigt, at der i de bebudede forbrugsfremmende kampagner lægges vægt på olivenoliens store betydning i forebyggelsen af hjerte- og karsygdomme. Sektionen peger på de budgetbesparelser i den offentlige sundhedssektor, som et øget forbrug af olivenolie indebærer.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg